

22.02.2023

Svar på USA's grønne statsstøtte er nødvendigt, ellers skaber vi nye afhængighedsforhold

Selvom et statsstøttekapløb ikke er ønskværdigt, bliver det svært at undgå, fordi EU ellers risikerer at ende i en situation, hvor vi igen er afhængige af udenlandske løsninger.

Skrevet af

Anders Overvad

[I en kronik 11. februar](#) fremlægger analysechef i Cepos Otto Brøns-Petersen flere gode pointer om det uhensigtsmæssige ved, at EU indgår i et statsstøttekapløb med USA.

Helt korrekt fremhæver Brøns-Petersen, at øget statsstøtte hverken er den billigste eller mest effektive måde at komme i mål med den grønne omstilling. Og derved er et statsstøttekapløb ikke noget, som er værd at stile efter.

Problemet er bare, at det er en stadig mindre klub af lande, der fastholder det frie markeds principper, og derfor er det egentlige spørgsmål, om EU bliver ved med at fastholde en tankegang, som flere lande er på vej til at forlade.

Hvor skal fremtidens løsninger udvikles?

EU risikerer ikke alene at tabe arbejdspladser ved at overlade den grønne industri til resten af verden - EU risikerer ydermere at ende i situation, hvor vi skaber nye afhængigheder ved at forlade os på udenlandske løsninger.

EU ville givetvis godt kunne købe både kinesiske og amerikanske grønne løsninger i fremtiden, som Brøns-Petersen fremhæver, men er det en afhængighed, vi fra europæisk side ønsker? Krigen i Ukraine har om noget vist, at afhængigheder på energiområdet kan blive særdeles omkostningsfyldt.

11

Hverken den amerikanske Inflation Reduction Act eller EU's foreslåede modsvar skal alene ses som klimapolitik.

For hverken den amerikanske Inflation Reduction Act (IRA) eller EU's foreslåede modsvar skal alene ses som klimapolitik, det handler i lige så høj grad om industripolitik - altså spørgsmålet om, hvem der bliver førende inden for morgendagens teknologier.

Der er potentielt store økonomiske gevinster at hente, idet Det Internationale Energiagentur (IEA) forventer, at markedet for clean energy-teknologier vil tredobles til 650 milliarder dollars årligt frem mod 2030.

Det betyder naturligvis også, at der er stærke økonomiske interesser i at blive førende på det grønne område, og for at komme derhen ser vi, at både Kina og nu USA bruger statsstøtte aktivt, USA ikke mindst også for at matche Kina.

For EU, der samtidig befinder sig i en tid med høje energipriser uden udsigt til bedring foreløbigt, stiller det spørgsmålet, om hvor fremtidens løsninger vil blive udviklet.

Konkurrence skal gå hånd i hånd med autonomi

Det, der bliver den store, udfordring, er, hvordan EU kan udvikle en model, der sikrer Europas eksterne konkurrenceevne uden at svække den interne. Et statsstøttekapløb med USA og Kina kan desværre også risikere at føre til et kapløb mellem de europæiske statskasser.

Allerede i 2020 begyndte EU at lempe reglerne for statsstøtte midlertidigt under corona-krisen, og det er blevet forlænget under krigen i Ukraine. Alene Tyskland og Frankrig stod sidste år for 80 procent af den søgte statsstøtte, og de små lande frygter derfor med god grund, at de store europæiske lande vil tryne de mindre.

11

Skal EU opbygge sin internationale konkurrenceevne, skal vi kunne mere selv.

Og selvom det er nemt at pege fingre af de store lande, er Danmark dog langt fra en duks, da vi målt på midler var det land, der søgte om det fjerde største beløb i statsstøtte ifølge EU-Kommissionen.

Skal EU opbygge sin internationale konkurrenceevne, skal vi kunne mere selv, og corona og energikrisen har med al tydelighed vist, at vi har for mange strategiske afhængigheder. Skal EU ud af disse, vil det kræve massive investeringer af et ukendt omfang.

Det offentlige vil her blive nødt til at komme på banen, for det er langt fra sikkert, at det frie marked vil kunne skabe de resultater, EU forventer.

En balancegang, der kræver danske svar

Det er dog ikke kun udgifter til strategisk autonomi, EU står overfor. Også øgede forsvarsudgifter, grøn omstilling, genopbygningen af Ukraine samt den demografiske udvikling lægger pres på i forvejen pressede offentlige budgetter. Så penge kan der hurtigt komme mangel på, hvorfor også ny fælles gæld har været forslået som et modsvar til IRA'en.

11 Hvis svaret ikke skal være fælles gæld, bør Danmark blive langt skarpere på, hvad der skal ligge på den anden side af vægtskålen.

Så hvor skal Danmark stille sig? På den ene side kommer vi ikke uden om, at EU skal kunne mere selv, og det koster penge.

På den anden side tør vi ikke ende i en situation, hvor vi skal konkurrere med den tyske og franske statskasse. Det bliver en svær balancegang, og her bør Danmark blive langt skarpere på, hvad der skal ligge på den anden side af vægtskålen, hvis svaret ikke skal være fælles gæld, som flere sydeuropæiske lande har advokeret for.